

1869.

40. szám.

Szerda, augusztus 25.

Előfizetési árak:

Helyben

Félévre 6 frt.

Három hónapra 5 „

Postán küldve:

Félévre 7 frt.

3 hónapra 3 „ 50 kr.

Egyes szám
10 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden küldemény Főpiacz Vecseyház földszintjére a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.

Terjedelmes és többszöri hirdetés alkuszertint

Nyitási: 15 kr. soronként.

Bélyegdíj:

minden beiktatásért külön 30 kr.

Előfizethető helyben: Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. Egyébütt a postahivatalok útján.

Lajos napján.

○) Három kiváló egyéniség jelen meg történelmünkben, Lajos név alatt, kiknek életéhez nagyszerű, korszakot alkotó események vannak csatolva.

Nagy Lajos, II. Lajos, és Kossuth Lajos.

Az utóbbit nem azért sorozzuk a két elsőhöz, mintha ezek koronájáról kívánnánk, vagy ő maga is kívánna, diessugárt kölcsönözni fejére; hanem azért, mert valamint ama 2 koronás főnek, úgy a 3-ik, egyszerű polgárnak neve is, emlékszerű nagy eseményekkel van kapcsolatban.

Nagy Lajos alatt volt leghatalmasabb a magyar; az ő uralkodása alatt volt legnagyobb a magyar birodalom, melynek fénye a külföldre is messze kitündöklött.

II. Lajosnak az 1526-ik évi augusztus 29-én vívott mohácsi csatában elestével kezdődött azon gyászos időszak, mely a belviszályok által dult nemzetet, az Ulászló szerencsétlen uralkodása folytán, belülről meggyengítve, kívülről tekintélyben alászállítva, függetlenségében és önállóságában megrendítette.

Kossuth Lajos lángszelleme által felvilágyozva és öntudatra hozva, állott a nemzet az európai szabad, mivel nemzetek sorába, a rabszolgaság szelidebb kiadásának a jobbagyságnak és a rendi államszerkezetnek eltorlása, az egyenlőség, szabadság és testvériség nagyszerű elveinek a nemzet alkotó elemei között tetteges életbeléptetése és gyakorlati alkalmazása által.

Ennyit a mai sajtó viszonyok közt is bátran elmondhatunk a nagy férfuról.

És nem is akarunk historiát írni, vagy dicséretiáradat mondani róla. —

Mindhárom Lajos élete tanuságos a magyarra nézve.

Nagy Lajosnak a hatalmasnak emlékezete felemel bennünket.

II-dik Lajos esete int, hogy magunkba szálljunk, s nem csüggedve, férfiasan használjuk fel a mult szerencsétlenségét a jövő értékesítésére.

Kossuth Lajos megjelenése nemzeti nagylétünk dicsőségének visszaszagárzása volt, mely a szellem fegyvereinek kölcsönzött legnagyobb színeket.

Ha ő Nagy Lajos hatalmával is birt volna, ki lett volna nagyobb, az-e, vagy ő, vagy ki lett volna oly nagy, mint ő leendett?!

Lajos napján megakartunk emlékezni a 3 nevezetes időszakra, melyek emléke kitorolhatatlan betűkkel van beírva a nemzet történetébe...

A két előbbinek csak emlékezete maradt meg.

Kossuth Lajos még él.

Éljen soká!...

Ujdonságok.

□ A két hangverseny színházi díjából, a kiadásba tett 80+80=160 frtból a színházi bizotmány 60 frtot visszatérített, rendelt a Csokonai szobor javára, mi a bevételben csakugyan látható, s így a színházi díj valóságos 100 frt.

— T e g n a p i ujdonsági rovatunkban, a Csokonai szoborra tett adományozásokra vonatkozó hirben hibásan áll S o m b o r y Imre ur neve helyett Somberg Imre. Az ily tévesztés bosszantó, hanem a legjobb akarat mellett is megcsik.

— E m l i t e t t ű k volt már lapunkban, hogy Sue Jenő „Bolygó zsidója“ Lauffer kiadásában magyar fordításban meg fog jelenlenni. Most a mű megjelenéséről már a következő részleteket közölhetjük. Az egész regény 24 füzetben fog megjelenni, és pedig a két első füzet már a jövő hónapban megjelenik, s minden hónapban legalább két-két füzet. Az előfizetési ár füzetenként 50 krajczár, előfizetés csupán 6 füzetre vagy többre fogadtatik el. Két-két füzet egyszerre fog szétküldetni. Az előfizetők mindenike szabadon választhat az előfizetési felhívásban megnevezendő több rendbeli műlapok közül egy jutalomképet. Azok kik egyszerre az egész regényre előfizetnek, két jutalom képet választhatnak. — Azt hiszszük, hogy a jeles francia regényíró e nagy hírű művét nem szükséges felesleges dicséző szavakkal a magyar olvasó közönség figyelmébe ajánlani. Sue legtöbb regénye valami társadalmi kinövés, visszaélést ostoroz. E regényben a jezsuiták ölköklő tana, azoknak a társadalom minden tekintetben való leigázására fordított törekvései, egy szóval a társadalom ez ellenségei, kik magát a catholikus egyházat is majdnem alapjában megingatták, vannak a legélelnebb, de a hűségnek bélyegét magokon viselő színekkel rajzolva. Igen érdekes e mű épen a jelen napokban, a midőn a krakói zárdai esemény által a közfigyelem újból az egyházi fölösleges, s a legtöbb visszaélésekre alkalmat szolgáltatató intézményekre van fordítva. Lapunk mellett is szét fog küldetni az előfizetési-felhívás. Ajánljuk e vállalatot a magyar olvasó közönség figyelmébe.

— M a k o r á n hajnalban távozott el városunkból a hosszabb időn át helyőrségképen itt állomásozott Jablonszky féle gyalog ezred. A mint halljuk, ez volt az utolsó német gyalog ezred, mely városunkban állomásozott. Remélhetőleg ezeket a Habermann féle 39-ik számú gyalog ezred fogja felváltani.

— A j ö v e d e l m i adó kivételével már készen vannak az illető közegek; de nincs készen az adózó közönség; mert azon rossz szokás most is gyakorlatba vétetett, hogy tizházigazdák útján értesítik az adózatok jövedelmi adójok mennyiségéről, a ki, ha tetszik, tudatja a tudatandókat; ha pedig tetszik, nem

tudatja. Miből aztán kitetszik, hogy a felszám-lálási idő is elteltén, a sok adó nyakában marad a szegény embernek, ezen az inséges idő-... Nyilvános és szabatos eljárást kérünk; ott vannak a lapok, meg a dobos és a tizházigazdák, mindezek útján ki kell hirdetni egy a felszám-lálási határidőket, mint egyéb, az adózók jogai megóvására szolgáló intézkedéseket, hogy senki se károsodjék jogaiban.

— A k a t o n a s o r s h u z á s — a mint már régen tudtuk — ma kezdődött, de be nem végződött.

— T e g n a p egy utcaseprő a rohanó paraszt szekér elől sehogy sem akart kitérni; azt várta, hogy majd az tér ki. De bizony a szekeres vágatott folyvást és pedig a seprő irányában, annyira, hogy ha a lógós ló mintegy ösztönszerűleg félre nem ugrik, az utcaseprő el lett volna tiporva; így is sérelmet kapott. A szekeres is hibás volt, mert vakon vágatott, de a seprőnek sem kell elbizni magát oly nagyon, mint szokás, hogy majd kitér a ló; sokszor ugyan a terhes szekeret is kitértik az ő seprői vonalukból; de bizony nem sikerül az mindig! Ha a hegy nem fut Mahomedtől, hát Mahomed fusson a hegytől.

△ G. B e u s t külügyminister testvére, a bécsi pénzügyministeriumnál osztálytanácsnok, mai napon városunkból Nagy-Bányára utazott, mint tudjuk, bányászati ügyben.

△ C s a p ó utcán a hol a kanális el készült, a közelebbi esőzést miatt több helyen pocsolya támadt, az illető háztulajdonosok, kiknek háza előtt ily lapály mutatkozik, helyesen tennének azért, ha a csatornából kivett felesleges földnek egyengetésében a városi hatóságnak némi segédkezet nyújtanának, és ne várnának a készre, vagy az idő simító kezére. — Ugyancz ajánljuk a Várad utca végén levő illető háztulajdonosoknak is

△ H a t v a n utcán a Csicsó féle házhátamegett mester utczára menő nyílt árok is már fedett csatornává alakítottatik, a munkálat javában foly; ugyhalljuk, hogy a jövő évben a nyugoti sor, és külvásártért elválasztó ronda árok is hasonló elbánásban részesítettik. Illó is, hogy a közegészség és szépítésre több gond fordítatik, mint a multban; majd apránként így rendben leszünk. — Hanem a Hatvan utczáról, Tőczó felé kivonuló nyílt csatornát vagy árkot egyáltalában nem dicsérhetjük meg, nem tudjuk ki, és miért készítette így? mert több helyt nem csak a lejtmenésben van hiba, de még a meredek árokoldal is beomlással fenyeget, mi által a vízefolyás veszélyezve van és ismét tetemes költségnek néz a város elébe.

△ A h o r t o b á g y i pusztának öntöző csatornával leendő ellátása tekintetéből, közelebb mérnöki előmunkálat eszközöltetik.

△ A m a j o r s á g i elosztott és beültetvényezett földek több tulajdonosa panaszkodik, hogy bár a mult és azelőtti évben fel-

Debrecen 1869
67-73. számig
a hírből

53, 54. márt
hírből

szóllalt a hatóságánál, hogy a cs. kir. katonaság földjeiken kereszttülkásul jár, gyalog és lóháton, és némelyik helyen hadgyakorlatot tart, ezt meggátolná; mindamellett az idén a panasz tárgya ismétlődik. — Miután pedig e helyet ellenséges területnek a katonaság nem tekintheti, de sőt a földtulajdonosoktól a közönséges cassa részére az adó behajtani fog: követelhető, hogy e területet az adó számára védelmezze is. — Különben e tárgy a m. rendőrség jogköréhez tartozik.

MUTATVÁNY.

„Adalék Debreczen város történetéhez” czimű dolgozathoz

(Folytatás.)

VII.

Ami a nagy írókat illeti: azoknak sincsenek az izraeliták híjával. Micsoda valamennyi tudós — Aguinast magát is ide értve — Maimonideshez képest? És a most divatozó bölcselet — mint tudva van — kizárólag Spinozától veszi eredetét. Börne, Heine, Saphir, Ballagi, Konek, Falk, Horn Ede, Vámbéri szinte mindnyájan héber származásúak.

A szenvedélyes, az alkotó génius — mely a nagy világláncolatban az istenséghez legközelebb eső láncszem és közvetlen vele összekötő kapocs — egy jó részben izraelitáknak sajátja. A fül, a hang, a képzelet, a ragyogó képzelem, csaknem kizárólag izraelitákat ruházta fel a zene tudományával. Egyetlen egy nagyobb szerzői daltársaság sincsen, nincs egyetlen egy tekintélyes zenekar Európában, melyben ne volnának héberrek. Csaknem minden nagy zeneszerző, művész, csaknem minden hang, melyet az elbájolt fül esengve áhít, eredetére nézve izrael fajra vihető vissza. Névszerint mindnyájukat megnevezni igen messze vezetne; csak annak felemlítésére szorítkozom, hogy a három nagy teremtő szellem, kiknek zengeményei a közelebbi időkben minden nemzetet elragadtak: Rossini, Meyerbeer, Mendelssohn, héber eredetűek, Reményi a híres hegedű-virtuóz szintén héber származású; és hogy a párisi muscadiernek s londoni dandyk, midőn egy Guizi vagy Pasta büvös énekei által lelkesedésre ragadtak, korántsem gyanítják, hogy Izrael kedves énekesnőinek mutatják be hódolataikat.

Ily derék és jóra való népfaj az izraelitáké. Ne is sajnáljuk, annál kevésbé irigyeljük pedig tőlük, sok lelki, testi törődéssel összerakott vagyonukat. Nyitva áll a versenyter elöttünk is. Szerezni: ez a mai idő jelszava. Szerezni kíván a napszámos arca véres verejtékében kere-

sett filléréivel. — Szerez az iparos műszereinek naphoszanta fáradságos munkaközbeni használása által; szerez a kereskedő éjjel-nappal ügyesen átgondolt számításával. Szerez az irodában naphoszanta görnyedező hivatalnok, kötelességnek hű és lelkiismeretes teljesítésével. — Szerez végre a tudós, szellemének a késő éji lámpavilág mellett apasztásával.

Ne sajnáljuk — ismétlem — tőlük értékes szerzeményeiket.

Azt azonban reméljük — sőt a haza szent nevében — követelhetjük is tőlük, hogy miután e magyar hazának — egyebekkel — egyenlő jogu polgárai lettek, levételzendik világpolgári jellegüket, mely csakis eddigi polgárzathóli kizáratásuk idejében lehetett jogosult. És felöltözendik — mint örömmel is észleljük — a specifius magyar hazafiai jellegét. Legyenek is testestől, lelkestől hű gyermekei a közös édes anyának, e szeretett magyar hazának. — Szeressék e magyar hazát ne csak földjében, hanem a magyar nemzetnek nyelvében, jellegében és szokásában is! — Szeressék polgártársait, akár zsinagógában vagy templomban imádják is azok a Jehovát! — Olvassák meg — többek között nagy figyelemmel — a Jókai által rajzolt „Új földesur” című művet. De ne csak olvassák, hanem nagy buzgósággal sajátítsák is el, azon felséges tulajdonokat, mik amaz új földesurnak sajátjai lettek.

És ekkor legkevesebb ok sincsen többé aggodalomra amiatt, hogy az ő megvagyonosodásuk által, több régi birtokos család ma már nem tehető; valamint legkisebb baj sem lett a hazára nézve abból, hogy most már más fénylő családok díszesítik e hazában azon országzászlói méltóságokat, melyeket egykor az országnak nádort is adott Garák töltöttek be, de akiknek maradékaik ma már becsületes ugyan, de mindenesetre csak szerény sorsu közönséges polgárai lettek e hazának. (Folyt. köv.) Sz.

Fővárosi értesítő.

** Jókai Mór „Szerelm ábrándjai” című regényének már II. kiadása van sajtó alatt. — Az első kiadás 4 hónap alatt kelt el.

** Szigligeti Ede tisztelőre diszlakomát rendeznek kedden aug. 31-én d. u. 1 órakor a Trohner szállodában.

** Stéger a híres tenorista házat vett a budai várban 24,000 fért. — Az ő művészetének igazán tartós emléke lesz és még hozzá jövedelmez.

** A honvédelmi ügyéség Andrassy honvédszázadost Bécsbe küldi fel, hogy ott az öt honvédkerület legénysége számára szükséges fegyvereket és löszereket a kincsből ártérítés mellett átvégye.

** Kuliffay és Heckenast Gusztáv kiad-

honszerelem tettekké nem érlett igénytelen vágyainak halvány képei erősen követelik tőlem, szüntelen sugdossák fülembé: adj számot!

Avvagy lehet-e e szegény honnak egy nagy Sándora, ki, dicsszomjától égve, elmondhatná: atyám mindent megtettek e honnak, nekem nincs mit tennem!?

Hiszem míg itt az erény rongytakaróba kénytelen magát burkolni, — amott a bün daemona győzelmi szekerén díszleg; míg itt a szalma kunyhó együgyű lakosa, hangyaszorgalma mellett is, alig izlelheti az élet örömeit, — amott a bünös henyésés kényelempuha vánkosain nyujtók; míg itt a tudós, elmeremekeinek lapjaiból alig tud magának és szivrokainak takarót készíteni az önzés, közönyösség és szükkeblűség hervasztó szele ellenében, — amott a művész szellemesárnyai nem bírnak fölemelkedni a részvétlenség álomsulya alá; míg itt az iparos goromba művei verseny éles aczéla alatt nem simulhatnak amott a földmives érett kalászaiban erős verve-rejtek nehéz esőppej közt süker alig látható!

Míg e gyászképek komorítják a hon életét: Nagy Sándor szavai időnkivüliek!

És én, husz éves lételem egy könyüt sem töröltem még le a zokogó szeméről; egy leplet sem készítettem a fagyaló vihar kijelölt zsákmánya enyhítésére; egyetlen haldokló áldásában sem részesültem; egyetlen hála jutalmazó örömet sem éreztem; én félig sem üritettem hazáért soha a keserűség poharát, — pedig a szeretet megedzi a lélek türelmét; én egyetlen virágot se tűztem sem a honszerelem, sem a világdicsőség koszorujába!

Gondolatlan gyermekkor elnyargalt képei! Rajtatok nincs nyoma a véteknék. De az öntudatra ébredt lélek bűneit te készítetted, keblemen meglengtetted kígyó, Julia!

1818. december 31.

Utolsó nap ezen évben!

ják Beniczky Lajos életrajzát és kufsteini napló-főredékét, s előfizetést hirdetnek rá. A tiszta jövedelemből emlékszóbot emelnek a szerencsétlen véget ért hős sírjára.

Belföld.

** Predajna község Zólyomgyében leégett. A tűzkárt 79,815 ft 80 krra becsülik.

** Szabolcs megye lakossága a T-k hitelesnek mondott kimutatása szerint 254,852 főre megy.

** B-Gyulán régészeti társulat van alakulóban.

** Hodoson Posonymgyében egy 17 éves fiú 9 éves nővérét meggyilkolta, mivel ez amattól valami süteményt elcsent. — A testvérgyilkos a holttestet a mezőn egy gödörbe tette, és kenderrel betakarta. — A gyermeket aztán kerestették, többi közt lapokban is. — Kilencz nap mulva egy juhász kutya kiásta; a fiút kérdőre vonták s végre kivallotta bűnét.

** Még egy testvérgyilkolás. Vizes-Gyárban Tyukó Tótyer késsel egy sziven szurta bátyját, hogy rögtön meghalt. — Szívét kereste, mert szerelm volt a tett indoka. Mind a két testvér egy nőt szeretett.

** Tason Szabolcs megyében a mult hetekben egy család estelzés alhalmával mérges gombát talált enni; minnek következtében az atya 3 gyermekével és egy gazdasszony, pár nap alatt meghalóztak.

Külföld.

— Párisban végre, hosszú és fáradságos tanácskozmányok és tárgyalások után, a senatus előmunkálatai, a Napoleon által engedélyezett reformok tárgyában elkészültek. A bizottmány előadója Devienne a mult szombaton terjesztette be tudósítását. E tudósítás tegnap tétetett közzé a senatusban, valamint a sajtó útján is. Azon bizottmányi ülés, melyben a Devienne tudósítása kidolgozásánál mérvadó néz pontok felett döntőleg határozott, mult szombaton tartott. Ez ülésben öt miniszter jelent meg, hogy a minisztertanácsnak nagyobb részint a császár elnöklötte alatt hozott határozatait a bizottmányban is érvényre emeljék. Az eddigi a nyilvánosság elébe került tudomás szerint véger is a senatus bizottmánya lett a vesztés fél, s a 2-ik cikkely (a miniszter felelősségről) az eredeti fogalmazás szerint tartartott. A miniszterek tehát, miután a cikkely oly igen homályos, hogy azt mindenféleképpen lehet magyarázni, ezentul is majdnem egészen a császártól fognak függeni, s csak egyenkint lesznek a kamara előtt felelősségre vonhatók.

— Leboef tábornok, mint már táviratilag jelentve volt, francia hadügyminiszteré kinevezetett. Őt tartják a francia hadsereg legjobb tü-

Szorogó kebellem s könyező szemmel kísérem a nap lerezgő utósó sugarait, mintha reményem csillaga is azoknak letüntével borulna homályba. — Én és remény! Hiszen csak kínos küzdés volt ez éven át egész életem! . . . De mégis, a visonszerelem még édes hiedelmében, virultak olykor nekem is a boldogság kellemvirágai; a hálól, melyet a női ügyes politika, czifra armányszalakkból, szivem körül szőtt, kedves bilincsul szolgált nekem, mert általa a való iszonyu képének látásától lelkelem elzárattott. Ah de most! Most a nemsokára lefolyandó év nagy része széles tükörrül tűnik föl előttem, melyen a megcsalatott leg-tisztább szerelem szörnyü kínai, kísérteti alakokban vonulnak keresztül, sajtó lelkelem előtt. Oh mily ellentéte ez azon fényárnak, mely, még nehány hóval ez előtt, elkábult lelkemben, a még akkor igaznak hitt Julia álerényei vakító sugarai-ból képződött! — Ah hölgyek hölgyek, védszel-lemei lehettek ti, csak akarnatok kell, a bár tév-uton bolygó férfiúi szivnek; szelidségtek meggyógyíthatja a szilaj indokból elkapott kebel vé-ző sebeit; jószágok megmentheti a vétek örvényében sülyedező szenvedélyt; akaratotok sok-szor megtörheti a férfiúi akarat szilárd láncszemeit! — De vigyáznatok kell, hogy tetteitek a komoly valónak, nem pedig alakoskodás és hiu-ságnak nyilatkozatai legyenek. Mert van a férfiú lelkében egy hur, melyet ha illetetlen kezekkel érintetek, vagy tulfeszíteni akartok: végre megszakad az, s szakadozott darabjai vérző sebet szakitnak lelkeitekben. — Ismeritek ti e hurt: a férfiúi jellem és önbecsülés leggyöngédebb hurja ez. Kiméljetez ezt, — mert ennek szakadtával ördög-gé válhatik a férfi, ki kevéssel előbb, önként veté szívét a női kebel bilincseibe. — S a bün vad daemona a kimélet fegyverét nem ismeri — sima nyelvü kígyók irányában! (Folyt. köv.)

TÁRCZA.

Az Alföldy család.

(Beszély.)

(Folytatás.)

II.

Két évi szerelmem kintengerében furdött hazug szivárványkép! Hon és emberiség ügye iránt fogékony keblem legnemesb vágyainak tömlöcztartónéja! Te miattad és a te álszerelmed hideg csillámai hasonlatára termettek két hosszú éven át, lelkeimnek jégvirágai, melyek a meleg vonzalom aranylánczával hozzám kapcsolódní vágyó kebleket megdermesztették! Te valát mindennem. Előttem a világ, rajtad kívül semmi volt! És most? keblem üres lap, melyen a magasra szárnyaló lélek magának táperőt nem talál. Egy kirablott kincsbánya, melynek romjain kiholt fény ijesztő árnyai legelnek! Az én életem: félig elvirult rózsza, melynek mézét az önző méhecske elrabolta, hogy belőle tápszert készítsen magának, s édelegve tekinthessen ki kasából, a kirablott rózsza kised romjaira!

Husz éves vagyok!

Husszor mosolygott rám hazám egeről a tavaszi nap meleg sugára; és én egyetlen tettel sem jutalmaztam édes hazámat jótékony sziveért! Oh én hálátlan magzata a földnek, mely minden évben elvégzi a termés nagyszerű munkáját, és én nem átalom a szorgalom gyümölcseit hanyag-lételemre izlelni!

Nem számítom az öntudatlan és öngondolatlan életkor eltűnt napjait, — ezekre a fejlődés természetszerű ösztönének szüksége vala! De az öntudatra ébredt lélek semlegesén, gyáván vagy hanyagul elvesztett órái, az ifjuban fölkelt édes

Debrecen 1869
67-73. n. sz.
a hieghöl

53, 54. n. sz.
hieghöl

zér tábornokának. Mind a krimind az Olasz háboruban ő volt az összes tüzéség főparancsnoka, s kitünő szervezési képességének is több bizonyítékát adta. A „Public“ szerint legközelebb mihelyt alkalom lesz reá a tábornagi méltósággal is fel ruházhatni. Niel özvegye 20,000 frank nyugdíjat kap.

— Nehány nap óta igen terjed azon hír, hogy a pápa a carlista mozgalmakat úgy Spanyolországban, mint azon kívül előmozdítja. Ezzel egy időben a spanyolországi kormányzó államférfiak, valódi bucsújárás kezdettek a Tuillériákba. A Tuillériák politikájának érdekében áll oda igyekezni, hogy valahára a szomszéd államban a dolgok végleges rendezése bekövetkezzék. — A Spanyolországból jövő tudósítások szerint a pápa által pártolt összeesküvés azonban semmi jelentőséggel nem bír, s a carlista zászlók alá csupán beszámítás alá sem jöhetők papok, és a catilina-féle jellemű egyéniségek gyülekeznek. Nincs abban mit kételkedni, hogy a pápa igen ohajtáná ha Spanyolországban minden ismét a régi lábra állana; valamint az is bizonyos, hogy Napoleon sem örvend a spanyol ügyek valóban a népszabadságon alapuló alakulásának. Mert Spanyolország Napoleonra nézve csak nem ugyan az, a mi Olaszország, csak hogy fővárosából a pápa hiányzik. Harmadik Napoleon nem nézheti azt közönyösen, ha azon nép, mely I. Napoleon hatalmát megtörni segített, most a román szabadságbarátok mintállamjaként szervezze magát. És most, ha a pápa Rómában, s szövetségese Párisban mindketten ugyanazt ohajjtják, hogy Spanyolország ismét a pártviszályok által elgyengítve a reakciónak esék martalékul, lehetetlen el nem hinni, hogy ez ohajukat a tőlük kitelhető erővel és eszközökkel érvényesíteni igyekezzenek. Félő, hogy Róma és Napoleon együttes működésének sikerülend sirtját megásni ez oly szép irányt vett spanyolországi szabadelvű törekvéseknek.

— Franciaország külügyi politikája e pillanatban két oly államot lát a maga határai közvetlen szomszédságában, melyek III. Napoleon kormányzásra lépte óta, az európai események fejlődésére nézve alig bírtak jelentőséggel, és a melyek nem csupán a francia császár pártfogása mellett, hanem most már önerejükre támaszkodva is részt akarnak venni az európai nagy concertben. Ennek következtése bizonyos. Franciaországban Spanyolország ellen bizonyos tartózkodással kell viseltetni, amire eddig Olaszország ellenében nem vala szüksége. Spanyolországgal szemközt a nép általános ohaja szerint egészen rezervált politikát követett. Olaszországnak e körülményt csak határozottsággal kell felhasználni, hogy a vén Spanyolország bukásából nem is sejtett erősbödést, s a halottaiból feltámadt államban, egy egészen hasonló érdekektől vezetett szövetséget nyerjen. Igaz ugyan hogy e perczben Olaszországban a kormánypárt mondhatni romlott elemekből áll, a tettpárt meg van zülva, s nincs oly vezető kéz, mely a nép erejét összetartani érvényesíteni tudja, s így áll ez a dolog Spanyolországban is. De lehet e ezen állapotnak még sokáig így tartani? Olaszország kifogja vivni Rómát, Spanyolország a maga népies kormányzatát, s e két állam, mely Európa szabadelvű fejlődésének oly sokáig útjában állt, egész új nemzetközi viszonyokat fog majd létre hozni.

Különfélék.

— Bécs uj helyi népgyűlés a zárda kérdésben, aug. 21-én. A bécsujhelyi, a nép jogait védő egyet, aug. 21. d. u. 4 órára népgyűlést hívott össze; a nevezett nap délelőttjén a szószékről tettek kiséretek a kedélyeket a zárdák részére nyerni meg, de mindhiába. Daczára a viharral fenytő fellegeknek, a kitűzött óra előtt már több ezer ember jelent meg a gyűlés helyén, mely azon épület udvara volt, hol II. József idejéig a mezitlábos carmelitanok laktak. A fejedelmi biztos megjelenésével a gyűlés elkezdődött. Dr. Wedl rövid szónoklattal nyitotta azt meg, kiemelve, 1: hogy a concordatum feltétben megszüntetését követeli; 2: hogy a zárdáknak az állami törvények alá helyezését kívánja. Dr. Payrer beszéde általános lelkesedéssel fogadtatott. Szerinte a zárdák megszüntetendők, de ez úgy egyszerre nem lehetséges. Első akadály a concordatum, második az egyesületi törvény, mely a zárdákat kivieszi az egyesületek közül. Nincs tehát egyéb hátra mit tenni, mint az első akadályt a concordatum felfüggesztésével elhárítani. Eddig ugyan egyes pontjai már megdöntettek a concordatumnak, de maga annak alkotmánya még fenáll, s a pápi uralom nem nyugszik, s jelenleg is egy zsinatra készülnek, melyen a pápa csallhatatlanságát, s a Syllabusnak, mely minden tudományos törekvést megátkozt, dogmára emeltetését akarják kimondani. Az egyház ily tulkapásait nem szabad nyugod-

tan tűrni az államnak. A pápi uralomnak vissza kell utasítatnia. Mig azonban a concordatum áll, addig az állami alaptörvények ide vonatkozóssai csupán a papiroson léteznek. A mi a zárdáknak az új törvények és főleg az egyesületi törvény alá vonatását illeti, ez szükséges, mert a törvény előtt mindnyájan egyenlők vagyunk. Helye mindenkinek van az államban, de csak úgy, ha a törvényeknek engedelmessékedik. A zárdák azonban Rómát uralják, s a közügynek ártalmára vannak, s így ezeknek mint a társadalom káros kinövéseinek meg kell szűnniök. Az hogy dolgozzál és imádkozzál, nem azt teszi, hogy imádkozzál és összetett kézzel nézd, hogy mások dolgozzanak. A szerzetes rendek legnagyobb részt nem hogy magok semmit nem szereznek, sőt még a mások által szerzeteket is különbözö utakon és módokon a holt kéz birtokába juttatják. Veszedelmesek a zárdák úgy is, mint a reactio fészkei ennél fogva hozzuk indítványba azok eltörlötését! Ezután Winkler szólott: „Kezdetben magok a papok is, ellene voltak a zárdáknak, mig végre I. Gergely, ki maga is benediktinus barát volt, egy bullában elismerte azokat. Mi hasznuk van a zárdáknak? Egy katolicus lelkész irata felvilágosit a felöl. 1. Védik a hitigazságokat; a védelem hátterét képezik a inquisitio kínzó padjai és a máglya stb. 2. Tanácsadói a rendek a fejedelmeknek és népeknek. A nép nyomora tehát egyenesen a barátoktól ered. 3. Vezetik az iskolákat; s a középkorban, midőn a barátok száma rengeteg volt, még is alig tudott valaki írni és olvasni. 4. A bűnbánás előmozdítása; a haldoklókat e czélből addig zaklatták, mig végre ezek hogy békében meghalassanak, vagyonukat ennek vagy amannak a zárdának hagyták.

Nem hiába mondta II. József, hogy a barátok a legkevésbé hasznos és leginkább veszedelmes alattvalók. De miként teljesítik is a szerzetek az elibök kitűzött humanus czélokot. Így vegyük a lelkijásztorokodást, ott hol a jezsuiták missiói egyházi beszédekert tartanak, több teólyodási eset szokott előfordulni, s a családokban az egyenletlenség magyát hintik el stb. A nevelést vezetik, és főleg a leány nevelést; na hiszen a kit az angol kisasszonyok kinevelnek, az aztán egész életére nézve el is van veszve. A tanításban mi az iskoláknak az egyháztól való elkülönítését kívánjuk; mit keresnek hát a jezsuiták iskoláinkban? A mi végre a betegek és szegények ápolását illeti, hisz vannak kivételek, de ha az egész test fekélyes, akkor az egyetlen egészséges ujjnak is vesznie kell.“ — Ily értelemben beszéltek még többben, s végül az elnök a gyülekezetet szavazásra szólította fel: „Ki szavaz a zárdák eltörlése mellett?“ — „Mindnyájan!“ — „Ki szavaz azok megtartása mellett?“ — „Hangos kacagás. — Ugyan ezen kérdések még több alakban is feltetettek, s egyhangulag elhatározatott a zárdák eltörlése mellett működni. — Végül Leitner indítványára mindazon lapokról, melyek ez irányban érvényesítik működésüket, háromszoros éljenzéssel történt megemlékezés.

— A részvényszéd el gés jelen virágzó korában nagyon érdekes egy per, melyet Angliában bizonyos Clench ur az Albert Grant czég ellen a croytoni assisák előtt támasztott. Clench ur ugyanis 1500 db 10 font sterlinges „Belgian-Public-Works-company“-féle részvényt vásárolt és most az általa lefizetett 15,000 font sterlinget visszaköveteli, mivel — amint mondta — a kiadott társulati prospectus a társulatot hamis világitásban tüntette fel. Ha a bíróság elmarasztalólag ítélne, ez a részvényszéd el gésnek egyszerre szárnját szegné. A bíróság azonban az ügy eldöntését elhalasztotta, hogy a felek egységre lép-hessenek.

— A hol nincs deficit — ez az állam az Egyesült-Államok. Junius végén, a mult tizenegy hónap alatti államháztartás eredménye száz millió többletet mutat fel; — sőt Atkinsor ur, a bosztoni nagy pénzemberek egyike, kimutatja, hogy a jövő junius végével bátran számíthatni kétszáz millió forintnyi többletre, de alkalmasint 260 milliónyira is. Boldog egy ország, a hol pengő érez mutatja ki a többletet és nem szorul annak bebizonyítása hangzó szavakra.

— Palota és sörcsarnok. Egy amerikai lap, a következő történetkét, mint hitelet beszéli el: „Nehány év előtt a reusz-greitz fejedelmnek Henriknek leánya egy fiatal katonatisztbe lett szerelmes. Házasságról a fejedelmi szülő beleegyezésével szó sem lehetett. A szerelmes pár tehát elhatározta, hogy Amerikába szökik. A szökés sikerült, s a hercegnő és a tiszt New-Yorkban meg is esküdtek. Boldogságuk, a mennyiben a szerelm boldogságot adhat, tökéletes volt; nem mondhatni ezt azonban a fiatal házások anyagi körülményeiről. A magukkal hozott pénz csakhamar fogyni kezdett, s nem sokára mindentől kikapva a legnagyobb nélkülözésekkel kellett küz-

deniök. A fiatal férj zeneképessége a legszélsőbb szükség ellen ugyan megvédelmezte őket, a midőn tudomásokra jutott, hogy a newyorki consulságnál nyomozás tetetett utánuk. Siettek tehát, s minden ingóságukat eladván New-Orleansba, hol a férj 1867 ben az ott igen nagy mértékben dühöngött sárga láz áldozata lett, mely haláleset folytán a hercegnő kényszerítve lön egy sörcsarnokban keresni szolgálatot, hol a forrásul használt amerikai lap szerint jelenleg is tartózkodik. A hercegnő jelenleg 25 éves, inkább alacsony mint középtermetű, arca, valamint alakja kiválóan szép. Idegenek ellenében igen tartózkodó, azonban ha egyszer bele jön a társalgásba, igen érdekes és élénk lesz. Mélyen érzi jelenlegi helyzetének kellemetlenségeit s ha azt, hogy mi volt a legtávolabbról érintni találja valaki, szép szemibe önkénytelenül könyek tolnak! A hercegi család azonban mit sem akar tudni a magas rangjáról megfélekedzett nőről.

Legujabb.

— Páris, aug. 24. Azon hir alaptalan, hogy a francia külügyminiszter helyeslené gr. Beustnak a német ügyekben kiadott sürgönyét.

— Ó Felsőge tegnapi Budára megérkezett, s ma nagy hadi szemlét tart.

— Béc s, aug. 24. Möring Triest helytartó-jává véglegesen kinevezetett. — A delegatiók zárulása f. hó 31-re határozatott.

— O d r y L e h e l színházunk jóhangu: énekese nyerte a lövészünneper királydíját. A kör központját furta keresztül golyója, s mind a három taraczk durranása s az összes lövészek éljene üdvözlé a „királydíj-lövöt.“ Ekes emlék lett lövésének jutalma a király arcképe aranyos keretben, körülveve száz darab tallérral.

Közzgazdaszat.

— Debreczen, aug. 24-én tartott hetivásárkor közép ár mérőnkint, buza 3 ft 95 kr, kétszeres 3 ft 50 kr, rozs 2 ft 70 kr, árpa 1 ft 95 kr, zab 1 ft 62 kr, tengeri 2 ft 90 kr, köles 2 ft 55 kr, kása 4 ft 30 kr, 1 zsák burgonya uj 1 ft 60 kr, 1 mázsa szalonna 52, 55, 54 ft, 1 mázsa háj 54, 55, 56 ft.

A baromvásár nagy és élénk volt, fő több eladatott, mint szarvasmarha.

Aug. 25. életárak lényegesen nem változtak.

— Pest, aug. 24. Az időjárás meglehetősen szép, hűvös volt. A hőmérő + 18°, a légsulymérő 28" 9". — A London, Páris, Berlin és Hamburgból érkezett árszökkenés hírei piaczuokra is behatással voltak; e folytán a forgalom ma csupán 15,000 mérő gabnára szoritkozott. Buza 87 π -tos 5 ft 60 kr, 88 π -tos 5 ft 75 kr, 85 π -tos 5 ft 15 kr, rozs 87 π -tos 3 ft 25 kr, 80 π -tos 3 ft 17 kr, árpa 72 π -tos 2 ft 60 kr, kukoricza és zab a tegnapi árakon.

Bécsi tőzsde aug. 25. cs. arany 5 90. ezüst 121.—

156-ik árjegyzék

az „István“ gőzmalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett o. ében, kötelezettség nélkül).

	ft.	kr.
A. Asztali dara nagy szemű	—	15 80
B. Ugyanaz apró szemű	—	13 80
C. Dara középszerű	—	12 60
O. Királyliszt	—	15 40
1. Lángliszt	—	12 60
2. Montliszt	—	12 —
3. Zsemlyeliszt különös	—	11 40
4. Ugyanaz	—	10 60
5. Fehér kenyérliszt I. rendű	—	9 20
6. Ugyanaz II. rendű	—	8 —
7. Barna kenyérliszt I. rendű	—	7 40
8. Barna kenyérliszt II. rendű	—	6 40
Kétszeres liszt	—	—
Rozsliszt I. rendű	—	7 40
Rozsliszt II. rendű	—	5 40
000. Árpakása	—	18 —
00. Árpakása	—	16 —
0. Árpakása	—	14 —
1. Árpakása	—	11 —
2. Árpakása	—	10 —
3. Árpakása	—	9 —
Lábliszt	—	3 20
Korpa	—	2 20
Árpaliszt	—	4 —

Minden zsákért 1 frt lefizetendő. — E botétet azonban a vevő visszakapja: ha a zsákokat az elvettől számított legfeljebb 5 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszaszállítja.

Utánvétel mellett visszaküldött zsákok nem fogadtatnak el.

Simaórlés mázsánként — — — 60 kr.
Darálás — — — — — 70 kr.
Debreczen, aug. 21. 1869.

Magyar kir. szab. tiszavidéki vasúti MENETREND, az erdélyi vasutüzlet megnyitása napjától a további rendelésig.

		óra	perc	naprés	óra	perc	naprés	
I. Bécs és Pestről Kassa felé.	Bécs ind	8	—	este	7	30	reg.	
	Pest	6	30	reg.	5	23	este	
	Czegléd	9	39	"	8	4	"	
	Szolnok	10	37	"	9	17	éjjel	
	Püsp.-Ladány	1	33	délu.	1	3	"	
	Debreczen	3	5	"	3	48	reg.	
	Nyiregyháza	4	35	"	"	24	"	
	Tokaj	5	31	oste	"	9	"	
II. Bécs és Pestről Arad felé.	Bécs ind	8	—	este	7	30	reggel	
	Pest	6	30	reggel	5	23	este	
	Czegléd	9	24	"	8	19	"	
	Szolnok	10	16	délelőtt	9	47	éjjel	
	Mező-Túr	11	29	"	11	40	"	
	Csaba	1	9	déltűn	2	36	"	
	Arad	2	52	"	5	11	reggel	
	III. Bécs és Pestről Nagyvárad felé.	Bécs ind	8	—	oste			
Pest		6	30	reggel				
Czegléd		9	39	"				
Püsp.-Ladány		2	7	déltűn				
B.-Ujfalu		3	16	"				
Nagyvárad		4	31	"				
IV. Bécs és Pestől Kassáról Pest és Bécs felé.		Kassa ind	5	21	reg.	12	1	délu.
		Miskolcz	7	55	"	3	20	délu.
	Tokaj	9	37	"	5	50	este	
	Nyiregyháza	10	39	"	7	33	"	
	Debreczen	12	19	délu.	10	26	éjjel	
	Püsp.-Ladány	1	57	"	12	39	"	
	Szolnok	4	39	"	4	39	reg.	
	Bécs	6	14	reg.	6	39	oste	
V. Nagyváradról Pest és Bécs felé.	Arad ind	12	26	déltűn	8	47	este	
	Csaba	2	—	"	11	23	éjjel	
	Mező-Túr	3	13	"	2	15	"	
	Szolnok	5	—	"	4	18	reggel	
	Czegléd	5	18	este	5	38	"	
	Pest	8	39	"	9	5	"	
	Bécs	6	14	reggel	6	39	este	
	VI. Nagyváradról Pest és Bécs felé.	Nagyvárad ind	10	20	délelőtt			
B.-Ujfalu		11	44	"				
Püsp.-Ladány		12	55	déltűn				
Czegléd		3	33	este				
Pest		8	39	"				
Bécs		6	14	reggel				

A közállomásokról indulás ideje, minden pályaudvaron a kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A vasúthoz csatlakozó postakocsik menetrendje.

Arad-Szeben: Indul Aradról naponként este 7 órakor. — Érkezik Aradra naponként reggel 3 óra 19 perczkor, (3—4 utas felvétele mellett).
 Nagyvárad-Arad: Ind. (Személy-szállítás). Nagyváradról naponként este 6 órakor. — Érkezik Nagyváradra naponként reggel 9 órakor.
 Nagyvárad-Kolozsvár: Ind. Nagyváradról naponként este 6 ór. 50 p. kor. — Érkezik Nagyváradra naponként reggel 9 órakor.
 Nyiregyháza-Beregszász: Ind. Nyiregyházáról naponként reg. 7 ór. Érkezik Nyiregyházára naponként este 4 ór. 50 percz. (5 utas felvétele mellett).
 Miskolcz-Eger-Hatvan: Ind. Miskolczról naponként reg. 8 ór. 50 percz. — Érkezik Miskolczra naponként este 6 ór. 10 percz. (5 utas felvétele mellett).
 Kassa-Lőcse-Kőszmárk: Ind. Kassáról nap. kint reg. 12 ór. — Érkezik Kassára nap. kint éjjel 12 ór. 10 percz. (5 utas felvétele mellett).
 Kassa-Tarnov: Ind. Kassáról nap. kint reg. 1 ór. — Érkezik Kassára nap. kint éjjel 10 ór. 50 percz. (7 utas felvétele mellett).
 Kassa-Munkács-Sziget: Ind. Kassáról nap. kint éjjel 11 ór. 45 percz. — Érkezik Kassára nap. kint reg. 1 ór. (5 utas felvétele mellett).
 Kassa-Vász: Ind. Kassáról vasárnap, hétfőn, szerdán és pénteken d. e. 10 ór. — Érkezik Kassára hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton d. u. 2 ór. 45 percz. (5 utas felvétele mellett).

Az igazgatóság.

H I R D E T É S E K.

A gyógyhatásért jótállás vállaltatik.

Hoff János udvari szállító központi raktárának Bécsben Kärtnering II. sz.

Mattersdorf, 1869 máj. 25. — Kérem önt maláta-kivonat-egészségi szeréből, melynek kitűnő tulajdonságairól magam meggyőződtem, ismét egy szállítmányt küldeni.
 W i d e r J á n o s, káplán.

Brüssel, 1869 máj. 7. — Önnek maláta-kivonat-egészségi szerében kitűnő, tovább fogom használni azt, miután üdülésemben igen erősített. A legközelebbi brüsseli járvány alkalmával, több mint 60 egyének rendeltem e gyógyszert s örvendek, hogy az mindenütt kitűnő sikerrel hatott.
 D r. C o l l i g n o n, m. p.

Baligród, 1869 máj. 2. — Már igen sokat hallottam önnek, az ember egészségére oly kitűnő hatást gyakorló maláta-kivonat-egészségi szeréről, s elhatároztam, hogy azt betegeimnél rendelni fogom.
 D r. S c h u b e r t.

Promontorvára, 1869 máj. 25. — Kérem önt nekem 28 üveg sert küldeni, 2 font maláta-kivonat csokoládé és 1 font maláta-kivonat csokoládé port, minél előbb küldeni.
 G a f f e n f r i e d G a b r i e l a, báróné.

A esupán egyedül valódi Hoff-féle maláta-kivonat-egészségi szer, valamint a maláta-egészségi csokoládé és kivonat-cukorcskák, kaphatók egyedül Bécsben, Kärtnering 14. sz. a. Az etikettek Hoff János keze írása áll.

Debreczenben raktár létezik Weber János fűszerkereskedésében, valamint Rotschnek V. Emil gyógyszerárában.

Á R A K: A maláta-kivonat-egészségi szer 6 üveg 5 ft 70 kr, 15 üveg 7 ft, 28 üveg 14 ft, 58 üveg 27 ft 50 kr, 120 üveg 55 ft. — A maláta csokoládé 1. sz. 1 # 2 ft 40 kr, 2. sz. 1 # 1 ft 60 kr, 3 #-nál 1/2 # ingyen; 10 #-nál 1/4 #. — A maláta csokoládé szer, mely a gyermekeknek az anyatejet helyettesíti, 80 és 40 kr. A cukorkák #-ja 60 és 50 kr. Bécsből le. 25.—4—?

A HAZA

magy. életbiztosítóbank

debreczeni

vezérügynöksége

főpiacz Dragota-ház.

Tisztelettel tudatja a n. é. közönséggel, hogy biztosításokat élet és halál, s tulélesi esetre, járadék biztosításokat a legjutányosabb feltételek mellett elvállal.

Felhívjuk egyszersmind a közfigyelmet a közelismerésben részesező ügyvezető

„Temetkezési egyesületre.”

melynek már e vezérügynökségnél több mint 800 tagja van, melybe igen esekély díjbefizetése mellett belépve, mindenki tisztességes el-takarításáról bőkezűen gondoskodva van.

Bővebb felvilágosítással szolgál „A debreczeni vezérügynökség.

61. 5—5 **Kiss József, m. k. titkár.**

Ugyanezen bank vezérügynöksége tudatja mindazokkal, kik az életbiztosítási ténen, mint felügyelők, ügynökök és helybeli kijárók ohajtnak működni, jelentkezzenek a fentírt vezérügynökségnél.

A hol is előnyös feltételek mellett alkalmazást nyerhetnek.